

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1981-1982

1er JUIN 1982

**Proposition de loi relative à l'acquisition, la perte
et le recouvrement de la nationalité**

 (Déposée par MM. Lagasse et Moureaux)

DEVELOPPEMENTS

La procédure actuelle en matière de nationalité réserve au Parlement national le droit d'accorder la nationalité.

Le nombre de plus en plus grand de demandes provoque un considérable retard de la procédure et entraîne pour le Parlement, après le travail des parquets, un surcroît de séances souvent formelles.

De nombreuses législations étrangères préfèrent dès lors confier l'ensemble de la procédure de naturalisation au pouvoir judiciaire, conservant au pouvoir législatif le rôle d'ultime recours.

C'est le but de la présente proposition de loi, qui tient également compte de l'unification des deux types de naturalisation, la grande et l'ordinaire, telle qu'elle est proposée en modification de l'article 5 de la Constitution.

Diminuer les différences entre les citoyens d'un même pays, égaux devant la loi, doit également apparaître dans les différentes façons d'acquérir la nationalité.

L'égalité entre l'homme et la femme entraîne l'accession à la nationalité soit par l'un, soit par l'autre, sans plus réserver au seul homme le droit de donner sa nationalité par mariage.

La suppression de la grande naturalisation a également entraîné l'alignement des conditions d'accès sur celles reprises jusqu'à présent pour obtenir la naturalisation ordinaire.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1981-1982

1 JUNI 1982

**Voorstel van wet betreffende de verkrijging, het
verlies en de herkrijging van de nationaliteit**

 (Ingediend door de heren Lagasse en Moureaux)

TOELICHTING

Volgens de huidige regeling inzake nationaliteit heeft alleen het nationale Parlement het recht om de nationaliteit te verlenen.

Er zijn evenwel steeds meer aanvragen zodat grote vertraging ontstaat en het Parlement, na het werk van de parketten, steeds meer, vaak formele vergaderingen moet houden.

In vele vreemde landen is de gezamenlijke naturalisatieprocedure dientengevolge opgedragen aan de rechterlijke macht en treedt de wetgevende macht nog alleen op als laatste instantie van beroep.

Dit voorstel van wet wil ook in ons land zulk een regeling invoeren en bovendien de twee soorten van naturalisatie, de grote en de gewone, eenmaken zoals elders is voorgesteld bij wijze van vervanging van artikel 5 van de Grondwet.

De vermindering van de verschillen tussen de burgers van een zelfde land, die gelijk zijn voor de wet, moet tot uiting komen in de manieren waarop de nationaliteit kan worden verkregen.

De gelijkheid tussen man en vrouw eist dat de nationaliteit door de ene zowel als door de andere kan worden verkregen en dat het niet langer de man alleen is die het recht heeft zijn nationaliteit door huwelijk te schenken.

De afschaffing van de grote naturalisatie leidt ertoe dat de voorwaarden van verkrijging worden afgestemd op die welke tot nog toe golden voor de verkrijging van de gewone naturalisatie.

De même, la protection de l'enfance dans le cadre de la puissance paternelle, a incité les auteurs de la présente proposition à ramener à 16 ans l'âge auquel le requérant peut procéder seul à une demande de naturalisation.

Toute personne âgée de moins de 16 ans peut demander au tribunal l'autorisation d'acquérir la qualité de Belge.

La présente proposition de loi envisage également la possibilité pour une femme qui, sous l'ancienne loi, a perdu sa nationalité belge par mariage, de la recouvrer sans devoir pour autant attendre un veuvage ou obtenir un divorce.

Dans ces deux derniers cas, la procédure actuelle de naturalisation remplaçant l'ancienne procédure d'option, est également d'application.

En vue de réaliser l'équilibre des droits et des devoirs entre les citoyens belges de naissance et ceux qui acquièrent la nationalité belge par naturalisation, avant l'âge de 30 ans, il est expressément prévu, pour ces derniers, l'obligation de se soumettre aux devoirs militaires ou assimilés.

Commentaire des articles

L'article 1er énumère les cas de possession et d'acquisition de la nationalité.

L'article 2 étend l'acquisition par mariage, à l'étranger qui épouse une Belge.

Les articles 3 à 7 traitent de l'âge des requérants et de la procédure d'introduction de la demande, tant pour les personnes admises à agir seules que pour celles qui demandent soit l'assistance de leurs tuteurs légaux ou l'autorisation du tribunal.

Les articles 8, 9 et 10 concernent la perte de la nationalité.

L'article 11 traite de la déchéance.

L'article 12 introduit la procédure nouvelle de recouvrement de la nationalité.

L'article 13 expose la procédure judiciaire.

Cette procédure, en cas d'encombrement des rôles, permet aux tribunaux d'accorder pour les cas simples, la naturalisation par expiration des délais, sans devoir en saisir la Chambre compétente.

L'article 14 précise les effets dans le temps de la naturalisation.

L'article 15 réserve la compétence du Parlement.

A. LAGASSE.

Aan de andere kant stellen de indieners voor om, naar analogie van de regels betreffende jeugdbescherming en ouderlijke macht, de leeftijd waarop iemand een naturalisatieaanvraag alleen kan indienen, terug te brengen tot 16 jaar.

Ieder die minder dan 16 jaar oud is, kan aan de rechtbank toestemming vragen om de hoedanigheid van Belg te verkrijgen.

Dit voorstel van wet voorziet ook in de mogelijkheid dat een vrouw die onder de vroegere wet haar Belgische nationaliteit door huwelijk verloren heeft, deze nationaliteit kan herkrijgen zonder daarom te hoeven wachten tot ze weduwe is of echtscheiding heeft verkregen.

In de laatstgenoemde gevallen is de huidige naturalisatieprocedure, die de vroegere keuzeprocedure vervangt, eveneens van toepassing.

Ten einde het evenwicht van rechten en plichten te bereiken tussen de Belgen door geboorte en die welke de Belgische nationaliteit door naturalisatie verkrijgen vóór de leeftijd van 30 jaar, is voor de laatstgenoemden uitdrukkelijk bepaald dat zij onderworpen zijn aan de militaire of daarmee gelijkgestelde verplichtingen.

Commentaar op de artikelen

Artikel 1 somt de gevallen op van bezit en verkrijging van de nationaliteit.

Artikel 2 breidt de verkrijging door huwelijk uit tot de vreemdeling die een Belgische vrouw huwt.

De artikelen 3 tot 7 hebben betrekking op de leeftijd van de verzoekers en de wijze waarop de aanvraag wordt ingediend zowel voor degenen die alleen mogen handelen als voor degenen die de bijstand van hun wettelijke voogden of de toestemming van de rechtbank vragen.

De artikelen 8, 9 en 10 hebben betrekking op het verlies van de nationaliteit.

Artikel 11 handelt over de vervallenverklaring.

Artikel 12 voert de nieuwe procedure tot herkrijging van de nationaliteit in.

Artikel 13 bepaalt de gerechtelijke procedure.

Deze voorziet dat de rechtbanken, bij overbelasting van de rollen, de naturalisatie in eenvoudige gevallen kunnen verlenen door het verstrijken van de termijnen, zonder de zaak te hoeven voorleggen aan de bevoegde Kamer.

Artikel 14 geeft de gevolgen van de naturalisatie in de tijd nader aan.

Artikel 15 bepaalt de bijzondere bevoegdheid van het Parlement.

PROPOSITION DE LOI**CHAPITRE I****De l'acquisition de la nationalité****ARTICLE 1er**

Possèdent ou acquièrent la qualité de Belge :

1° Tout enfant né, même en pays étranger, d'un père ou d'une mère ayant la qualité de Belge au jour de la naissance;

2° Tout enfant mineur adopté par un ou une Belge;

3° Tout enfant mineur dont l'un des auteurs devient Belge;

4° Tout enfant adopté mineur dont l'un des auteurs adoptifs devient Belge;

5° Tout enfant né en Belgique. L'enfant trouvé en Belgique est présumé, jusqu'à preuve du contraire, né sur le sol belge.

ART. 2

L'étranger ou l'étrangère qui épouse un Belge ou une Belge acquiert sa nationalité.

ART. 3

Toute personne peut, seule, dès l'âge de 16 ans introduire devant le tribunal de première instance du lieu de sa résidence, une demande visant à acquérir la qualité de Belge.

ART. 4

Il appartient au tribunal de constater que les conditions d'accessibilité prévues ci-après sont effectivement réunies :

1° Avoir fixé sa résidence habituelle et continue en Belgique depuis cinq ans au moins ou à défaut,

2° Avoir fixé sa résidence habituelle et continue en Belgique depuis trois ans au moins et remplir l'une des conditions reprises ci-après :

a) avoir un ou plusieurs descendants mineurs résidant en Belgique;

b) être propriétaire d'un immeuble d'habitation en Belgique;

c) posséder le statut d'apatride, de réfugié politique ou d'assimilé au statut de réfugié politique;

VOORSTEL VAN WET**HOOFDSTUK I****Verkrijging van de nationaliteit****ARTIKEL 1**

Belg is of wordt :

1° Ieder kind geboren, zelfs in een vreemd land, uit een vader of een moeder die Belg was op de dag van de geboorte;

2° Ieder minderjarig kind dat door een Belgische man of vrouw wordt geadopteerd;

3° Ieder minderjarig kind van wie een der ouders Belg wordt;

4° Ieder minderjarig aangenomen kind van wie een der adoptiefouders Belg wordt;

5° Ieder kind in België geboren. Een in België gevonden kind wordt, behoudens tegenbewijs, geacht in België te zijn geboren.

ART. 2

Een vreemdeling(e) die met een Belgische man of vrouw trouwt, verkrijgt zijn (haar) nationaliteit.

ART. 3

Een ieder kan vanaf de leeftijd van 16 jaar bij de rechtbank van eerste aanleg van zijn woonplaats een aanvraag tot verkrijging van de staat van Belg alleen indienen.

ART. 4

De rechter moet uitmaken of werkelijk is voldaan aan de hierna volgende voorwaarden :

1° Sedert ten minste vijf jaar onafgebroken zijn gewone verblijfplaats in België hebben of, indien dat niet het geval is,

2° Sedert ten minste drie jaar onafgebroken zijn gewone verblijfplaats in België hebben en voldoen aan een van de volgende voorwaarden :

a) een of meer minderjarige nakomelingen hebben die in België verblijven;

b) eigenaar zijn van een in België gelegen woonpand;

c) de status bezitten van staatloze, dan wel van politiek vluchteling of een hiermede gelijkgestelde status;

d) d'être ressortissant ou ancien ressortissant des territoires et Etats sur lesquels la Belgique a exercé soit sa souveraineté, soit un mandat.

e) être ressortissant d'un des Etats membres de la Communauté économique européenne ou n'avoir perdu cette qualité qu'en vue de pouvoir introduire la demande de naturalisation.

ART. 5

Toute personne âgée de moins de 16 ans peut introduire la même procédure, avec l'assistance de ses tuteurs légaux ou avec l'autorisation du tribunal.

ART. 6

Dès l'introduction de la demande de nationalité, le tribunal ordonne qu'il soit procédé à une enquête dont la durée ne dépasse pas un mois.

Le tribunal se prononce dans les trois mois du dépôt au greffe du rapport d'enquête.

La demande peut être refusée pour les mêmes causes que celles qui entraînent la déchéance.

ART. 7

Dès le prononcé de la naturalisation, celle-ci est portée à la connaissance du public par affichage à la maison communale du demandeur.

Le jugement y est également transcrit dans un registre spécial tenu en double à l'état civil et s'il échet en marge de l'acte de naissance dressé ou transcrit en Belgique.

CHAPITRE II

De la perte et de la déchéance de la nationalité

ART. 8

Toute personne ayant acquis la nationalité belge par mariage, peut, suite à la dissolution du mariage, renoncer à la qualité de Belge, par une déclaration faite soit devant l'officier de l'état civil du lieu de résidence en Belgique, soit devant les agents diplomatiques ou consulaires de Belgique à l'étranger.

Ces déclarations sont mentionnées en marge de l'acte de naissance dressé ou transcrit en Belgique.

ART. 9

Toute personne épousant un étranger ou une étrangère dont la nationalité lui est acquise en vertu de la loi étran-

d) onderdaan of gewezen onderdaan zijn van de gebiedsdelen of Staten waarover België de soevereiniteit of het mandaat heeft uitgeoefend;

e) onderdaan zijn van een van de Lid-Staten van de Europese Economische Gemeenschap of deze staat slechts verloren hebben om een naturalisatieaanvraag te kunnen indienen.

ART. 5

Een ieder die jonger is dan 16 jaar, kan een zelfde aanvraag indienen met bijstand van zijn wettige voogden of met toestemming van de rechtbank.

ART. 6

Zodra de naturalisatieaanvraag is ingediend, gelast de rechtbank een onderzoek dat niet langer mag duren dan één maand.

De rechtbank spreekt zich uit binnen drie maanden na de indiening van het verslag van het onderzoek bij de griffie.

De aanvraag kan worden geweigerd op dezelfde gronden als die welke leiden tot vervallenverklaring.

ART. 7

De naturalisatie wordt, zodra zij is uitgesproken, bekendgemaakt door aanplakking aan het gemeentehuis van de aanvrager.

Het vonnis wordt overgeschreven in een bijzonder register dat bij de burgerlijke stand in tweevoud wordt gehouden en, in voorkomend geval, op de kant van de geboorteakte indien die in België is opgemaakt of overgeschreven.

HOOFDSTUK II

Verlies en vervallenverklaring van de nationaliteit

ART. 8

Een ieder die de Belgische nationaliteit door huwelijk heeft verkregen, kan na de ontbinding van het huwelijk afzien van de staat van Belg door een verklaring ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand van de verblijfplaats in België of ten overstaan van de diplomatieke of consulaire ambtenaren van België in het buitenland.

Deze verklaringen worden vermeld op de kant van de geboorteakte indien die in België is opgemaakt of overgeschreven.

ART. 9

Een ieder die door huwelijk met een vreemdeling(e) krachtens een vreemde wet een vreemde nationaliteit ver-

gère peut renoncer à la nationalité belge par une déclaration faite dans les six mois à partir de la date du mariage, suivant les formes prévues à l'article 8.

ART. 10

Toute personne qui acquiert la nationalité belge en application de l'article 2 peut renoncer à la qualité de Belge, par une déclaration faite dans les six mois à partir de la date du mariage, suivant les formes prévues à l'article 8.

ART. 11

Les Belges qui n'acquièrent pas leur nationalité en vertu des dispositions de l'article 1er, peuvent, s'ils manquent gravement à leurs devoirs de citoyen belge, être déchus de cette qualité, sur la poursuite du ministère public.

Les manquements reprochés seront spécifiés dans l'exploit introductif d'instance.

L'action en déchéance se poursuit devant la cour d'appel du domicile du défendeur ou, à défaut de domicile connu, de sa dernière résidence. A défaut de domicile et de résidence connus en Belgique, la Cour d'appel de Bruxelles est compétente.

Le premier président commet un conseiller, sur le rapport duquel la cour statue dans le mois de l'expiration du délai de l'ajournement.

Si l'arrêt est par défaut, il ordonne que, après sa signification à personne, à domicile ou à résidence, il sera publié dans deux journaux de la province et au *Moniteur belge*.

L'opposition doit, à peine de non-recevabilité, être formée dans le délai de huit jours francs à compter du jour de cette publication, sans augmentation de ce délai à raison de la distance.

L'opposition est portée à la première audience de la Chambre qui a rendu l'arrêt par défaut; elle est jugée sur le rapport du conseiller commis s'il fait encore partie de la chambre, et à son défaut, par le conseiller désigné par le premier président, et l'arrêt est rendu dans les quinze jours.

Le pourvoi en cassation n'est recevable que s'il est motivé et pour autant que, d'une part, devant la cour d'appel ait été admis ou soutenu que la qualité de Belge du défendeur à l'action en déchéance résultait des conditions prévues à l'article 1er de la présente loi et que d'autre part, ce pourvoi accuse la violation ou la fausse application des lois consacrant le fondement de ce moyen ou le défaut de motif de son rejet.

krijgt, kan afzien van de Belgische nationaliteit door, binnen zes maanden te rekenen van de dag van het huwelijk, een verklaring af te leggen op de wijze bepaald in artikel 8.

ART. 10

Een ieder die met toepassing van artikel 2 de Belgische nationaliteit verkrijgt, kan afzien van de staat van Belg door, binnen zes maanden te rekenen van de dag van het huwelijk, een verklaring af te leggen op de wijze bepaald in artikel 8.

ART. 11

De Belgen die hun nationaliteit niet verkregen hebben krachtens het bepaalde in artikel 1, kunnen, indien zij ernstig te kort schieten in hun verplichtingen als Belgisch burger, van die staat vervallen verklaard worden, op vervolging van het openbaar ministerie.

De aangewreven tekortkomingen zullen in het exploit van rechtsingang nauwkeurig worden omschreven.

De vordering tot vervallenverklaring wordt vervolgd voor het hof van beroep van de woonplaats van de verweerder of, indien zijn woonplaats niet bekend is, voor dat van zijn laatste verblijfplaats. Is zijn woon- of verblijfplaats in België niet bekend, dan is het Hof van Beroep te Brussel bevoegd.

De eerste voorzitter stelt een raadsheer aan, op wiens verslag het hof recht doet binnen een maand na het verstrijken van de termijn van dagvaarding.

Wordt het arrest bij verstek gewezen, dan beschikt het hof dat het arrest na betekening aan de persoon, aan de woonplaats of aan de verblijfplaats, wordt bekendgemaakt in twee dagbladen van de provincie en in het *Belgisch Staatsblad*.

Op straffe van niet-ontvankelijkheid, moet het verzet worden gedaan binnen acht vrije dagen, te rekenen van de dag van deze bekendmaking, zonder verlenging van die termijn wegens de afstand.

Het verzet wordt gedaan op de eerste terechtzitting van de kamer die het arrest bij verstek heeft gewezen; het wordt berecht op verslag van de aangestelde raadsheer, indien deze nog deel uitmaakt van de kamer en, bij zijn ontstentenis, van de raadsheer daartoe door de eerste voorzitter aangewezen, en het arrest wordt binnen vijftien dagen gewezen.

De voorziening in cassatie is slechts ontvankelijk indien zij met redenen omkleed is en voor zover, aan de ene kant, voor het hof van beroep werd aangenomen of beweerd dat de staat van Belg van de verweerder in de vordering tot vervallenverklaring voortvloeide uit de voorwaarden gesteld in artikel 1 van deze wet en voor zover, aan de andere kant, die voorziening ofwel de schending of de verkeerde toepassing inroept van wetten die in dit rechtsmiddel voorzien ofwel de gebrekkige grondslag van de verwerping van dat rechtsmiddel.

Le pourvoi est formé et jugé comme il est prescrit pour les pourvois en matière criminelle.

Le pourvoi, formé conformément aux dispositions du paragraphe précédent, est suspensif de l'exécution de l'arrêt dénoncé.

Lorsque l'arrêt prononçant la déchéance de la nationalité est devenu définitif, son dispositif, qui doit mentionner l'identité complète de l'intéressé, est transcrit sur le registre indiqué à l'article 7 par l'officier de l'état civil du domicile ou de la résidence du défendeur en Belgique ou, à défaut de ceux-ci, par l'officier de l'état civil du premier district de Bruxelles.

Mention en est également faite en marge de l'acte de naissance dressé ou transcrit en Belgique.

Il est publié par extrait au *Moniteur belge* avec mention de la transcription.

La déchéance a effet du jour de la transcription.

La femme et les enfants du Belge déchu peuvent décliner la nationalité belge dans le délai de six mois à partir du jour de la transcription de l'arrêt prononçant la déchéance.

A l'égard des enfants mineurs, ce délai est prorogé jusqu'à l'expiration des six mois qui suivent leur majorité; toutefois, à l'âge de 16 ans, ils sont admis à décliner la nationalité belge dans les conditions et dans les formes déterminées à l'article 8.

CHAPITRE III

Du recouvrement de la nationalité

ART. 12

Toute personne ayant renoncé à la nationalité belge qu'elle détenait en vertu de l'article 1er, suivant les modalités prévues à l'article 9, ainsi que dans le cadre de la perte de la nationalité suivant l'ancienne loi, peut recouvrer sa nationalité belge suivant les procédures et conditions prévues aux articles 3 et 4.

CHAPITRE IV

Procédure

ART. 13

La procédure a lieu conformément aux dispositions du Code judiciaire.

Néanmoins, la cour d'appel et la Cour de cassation disposent chacune d'un délai de trois mois pour statuer.

De voorziening wordt ingesteld en berecht zoals is voorgescreven voor de voorzieningen in criminele zaken.

De voorziening, ingesteld overeenkomstig het bepaalde in de vorige paragraaf, schorst de tenuitvoerlegging van het arrest waartegen wordt opgekomen.

Wanneer het arrest houdende vervallenverklaring van de staat van Belg definitief is geworden, wordt het beschikkend gedeelte, dat de volledige identiteit van de belanghebbende moet vermelden, in het bij artikel 7 bedoelde register overgeschreven door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de woonplaats of de verblijfplaats van de verweerder in België of, bij gebreke hiervan, door de ambtenaar van de burgerlijke stand van het eerste district Brussel.

Hiervan wordt eveneens melding gemaakt op de kant van de geboorteakte indien die in België is opgemaakt of overgeschreven.

Het wordt bij uittreksel in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt, met vermelding van de overschrijving.

De vervallenverklaring heeft uitwerking op de dag van de overschrijving.

De vrouw en de kinderen van de vervallenverklarde Belg kunnen de Belgische nationaliteit afwijzen binnen zes maanden te rekenen van de dag van overschrijving van het arrest dat de vervallenverklaring heeft uitgesproken.

Voor de minderjarige kinderen wordt die termijn verlengd tot het verstrijken van de zes maanden die volgen op hun meerderjarigheid : op de leeftijd van 16 jaar kunnen zij evenwel de Belgische nationaliteit afwijzen onder de voorwaarden en op de wijze bepaald in artikel 8.

HOOFDSTUK III

Herkrijging van de nationaliteit

ART. 12

Een ieder die van de Belgische nationaliteit die hij bezat krachtens artikel 1, heeft afgezien op de wijze bepaald in artikel 9, of de Belgische nationaliteit heeft verloren volgens de oude wet, kan de Belgische nationaliteit herkrijgen op de wijze en onder de voorwaarden bepaald in de artikelen 3 en 4.

HOOFDSTUK IV

Procedure

ART. 13

De procedure verloopt volgens de regels van het Gerechtelijk Wetboek.

Niettemin beschikken het hof van beroep en het Hof van Cassatie ieder over drie maanden om uitspraak te doen.

A défaut pour le tribunal et les cours d'avoir statué dans ce délai, la demande est réputée agréée.

Dans ce cas, la transcription se fera sur base d'un certificat délivré par le greffier de la juridiction saisie en dernier lieu.

ART. 14

L'acquisition, la perte ou le recouvrement de la qualité de Belge, de quelque cause qu'ils procèdent sauf pour celles prévues à l'article 1er, ne produisent d'effet que pour l'avenir.

ART. 15

Les Chambres législatives accordent ou retirent la nationalité belge dans les cas non prévus par la présente loi.

ART. 16

Dans les lois coordonnées sur la milice, il est ajouté un article 2bis rédigé comme suit : « Quiconque acquiert la nationalité en vertu de la loi du ... relative à l'acquisition, la perte et le recouvrement de la nationalité avant l'âge de 30 ans est tenu d'exécuter ses obligations militaires ou assimilées. »

A. LAGASSE.

S. MOUREAUX.

Hebben de rechtbank en de hoven binnen deze termijn geen uitspraak gedaan, dan wordt de aanvraag geacht te zijn ingewilligd.

In dit geval heeft de overschrijving plaats op grond van een attest van de griffier van het gerecht waarvoor de zaak in laatste instantie is gekomen.

ART. 14

De verkrijging, het verlies of de her verkrijging van de staat van Belg, op welke grond dan ook, behalve op de gronden bedoeld in artikel 1, heeft slechts gevolg voor de toekomst.

ART. 15

In de gevallen waarin deze wet niet voorziet, wordt de Belgische nationaliteit verleend of ingetrokken door de wetgevende Kamers.

ART. 16

In de gecoördineerde dienstplichtwetten wordt een artikel 2bis ingevoegd, luidende : « Hij die voor de leeftijd van dertig jaar de Belgische nationaliteit verkrijgt krachtens de wet van ... op de verwerving, het verlies en de her verkrijging van de nationaliteit, is gehouden zijn militaire of daarmee gelijkgestelde verplichtingen te vervullen. »